

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Summa Jurisprudentiae Sacrae Universae, Seu Jus
Canonicum, Secundum quinque Decretalium Gregorii
Papae IX. Titulos explicatum**

Pichler, Vitus

Bibliopolarum Augustanorum, 1723

VD18 VD18 12190187-ddd

2. De Contractibus in genere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98739)

nam jam fecisset sui corporis copiam, ista pecuniam promissam exigere posset, ut docet communis ex l. 4. §. 3. ff. de condit. ob turp. caus. contra Sotum & alios; quia quamvis turpe sit, conditionem inhonestam implere, & promittere aliquid, ut obtineatur actio illicita, turpe tamen & illicitum non est dare pecuniam, & habere post obtentam actionem turpem, quod promissum. Pariter invalidum est pactum de delicto, quod nondum patratum est, remittendo, v. g. de non acculando, si alter te deceperit; quia invitatur ad liberius peccandum. Imò nec valet pactum de delicto non committendo; quia turpe reputatur pro pretio, & non gratis, abstinere à scelere.

Dico 7. Ex pacto nudo neque de Jure Canonico oritur actio, seu obligatio civilis, vi cuius pacificus conveniri posset in iudicio. Ita cum Salic. Gonz. & aliis multis, præsertim RR. Palao tr. 32. d. 1. pu. 3. contra Panorm. Molin. Less. Purb. h. t. n. 36. & alios. Probat ex c. 1. de N. O. N. inde enim eruitur, à Jure Civili non esse recedendum, si illud clarè aliquid deciderit, nihil verò, vel tantum dubie, Jus Canonicum: sed Jus Civile clarè negat actionem ex pacto nudo, licet concedat exceptionem in iudicio. l. 7. §. 4. ff. l. 10. C. b. t. Jus Canonikum verò nihil deciderit, & nullibi concedit actionem, clarè saltem: ergo. Spectata tamen consuetudine Germaniæ, ut testantur passim DD. conceditur actio, seu conditio ex moribus, in utroque foro. Et licet Jus scriptum neget actionem, permittit tamen ex pacto nudo retentionem pignoris dati, compensationem, exceptionem, implorationem Officii Judicis, item negat repetitionem soluti, seu rei ex pacto nudo jam datæ vel solutæ. per l. 51. ff. de condit. indeb. Oppones 1. Jus Can. c. 1. §. 3. h. 1. jubet pacta servari, non distinguendo inter nuda & vestita: sed ex vestitis concedit actionem: ergo & ex nudis. 2. nisi detur actio de Jure Can. non satis consultur conscientiis; nec peccata satis eliminantur, si per actionem non compellantur homines ad standum pactis. 3. ad 1. dissimulata vicio sitate Syllogismi adverte, etiam à Jure Civili præcipi, ut pacta servantur. l. 5. §. 2. ff. de solut. l. 7. cit. §. 7. & tamen negatur actio ex pacto nudo; quamvis igitur urgeat Jus Can. pactorum omnium observationem, tamen exinde non sequitur, quod ex omnibus velit dari actionem; ne scilicet Tribu- talia obruantur litibus. Ad 2. peccata caven- tur satis, quod Jus Canonicum concedat demeritationem Canonicam, & implorationem Officii Judicis contra eos, qui pactis contraveniunt, uti concedit c. 1. §. 3. cit.

§. 2.

De Contractibus in Genere.

Sciendum 1. definitionem contractus in genere adeò esse difficilem, ut D. Gletle., postquam in Thesibus Dilingæ 1681. editis eum, rejectis aliorum definitionibus, sic definierat: est conventio speciale nomen habens, aut eo deficiente causam; postea in Selectis Juris QQ. Salisburgi in lucem datis 1688. hanc quoque suam Lib. I. R. P. Pichler.

definitionem rejecerit velut obscuram, disjunctivam, nec soli definito convenientem, asserens, hætenus à nemine accuratè definitum fuisse; & propterea tanquam re desperata definire omnino omiserit. Sed hæc ad similem desperationem adigere nos non debent.

Sc. 2. Contractum dividi 1. in Nominatum & Innominatum. *Nominatus* est, qui proprium, speciale, ac certum in Jure non enobinet, uti Mutuum, Commodatum, Depositum, Mandatum, Societas, Ludus, Pignus, Emphyteusis, Feudum. Emptio. Venditio. Locatio-Conductio, Stipulatio &c. *Innominatus*, qui certum & specificum in Jure Civili nomen non habet, sed venit generali nomine *Permutationis*; quamquam Permutatio specificè etiam accipi possit, & à multis soleat, atque à contractibus Innominatis distingui. Contractuum innominatorum quatuor recensentur species. l. 5. ff. de Prescriptis verbis, nimirum 1. do, ut des. 2. do, ut facias. 3. facio, ut des. 4. facio, ut facias. Dividitur 2. in Consensualem, Verba- lem, Litteralem, & Realem. *Consensualis* dicitur, qui solo contrahentium consensu perficitur, ut Emptio. Venditio, Locatio-Conductio, Societas. *Verbalis*, qui certa verborum solennitate perficitur, uti Stipulatio; dum nempe interroganti, an promittas ipsi centum florenos, tu respondeas, promitto. *Litteralis*, qui pro sua constitutione requirit scripturam, uti Emphyteusis circa res Ecclesiasticas. *Realis*, qui non subsistit sine actuali traditione rei, ut Mutuum, Depositum, Commodatum, Permutatio specificè accepta, Pignus; nam ante traditionem non contractus, sed nuda sunt pacta. 3. In Contractus *Bilaterales* (alio vocabulo dictos *Onerosos*) qui obligant utrumque contrahentem, vel principaliter & initio statim, ut Emptio. Venditio, Communio hæreditatis, vel per accidens & ex postfacto, ut Commodatum, Depositum, Negotiorum gestio, Administratio Tutelæ: & in *Unilaterales* (alio nomine *Lucrosos* vel *Lucrativos* ex parte non obligati) qui unum duntaxat obligant, & adversus unum pariunt actionem efficacem, ut Mutuum, Chirographum, Stipulatio, Donatio, Precarium, & probabiliter omnes contractus innominati, antequam ex una parte impleantur. 4. In Contractus *Juris Civilis*, qui suam originem debent Juri Civili Romano, ut isti quatuor: Stipulatio, Donatio propter Nuptias, Emphyteusis, Obligatio litterarum; & in Contractus *Juris Gentium*; quales sunt cæteri omnes, arg. §. 2. v. fin. Inst. de J. N. G. & C. l. §. ff. de J. & J. Juris Gentium non ideo appellantur, quasi à Jure Gentium propriè dicto essent introducti, quia nullus contractus immediate respicit utilitatem Gentium quæ talium, sed potius Civium quæ talium; sed ideo, quod introducti sint ab alijs Gentibus, quam Civibus Romanis, licet postea à Jure Romano fuerint recepti, & variè informati. Denique 5. celebri divisione alius Contractus dicitur bonæ fidei; & alius stricti Juris. Contractus bonæ fidei appellantur, non quod alij sint malæ fidei; sed quod in illis non debeat Judex strictè at-

§. 2.

ten-

tendere ad id præcisè, quod verbis contrahentium expressum est, sed possit judicare ex æquo & bono, & extendere sententiam ad ea, ad quæ contrahentium mens verisimiliter se extendit, vel extendere potuit, spectata æquitate, si fuissent recordati. §. 5. *Inst. de locat. §. 30. Inst. de Act. sic si equus splendide ornatus freno, ephippippo &c. vel ager plenus fructibus, venderetur, possit Judex adjudicare emptori equum cum ornamentis, agrum cum fructibus, licet de ornamentis & fructibus nulla fuisset mentio facta à contrahentibus. l. 13. §. 10. ff. de act. empt. concordante praxi. Contractus stricti juris contra sunt, in quibus Judex adstringitur ad verba contrahentium, & ad id, quod expressis verbis conventum est; quales sunt mutuum, aditio hæreditatis, solutio indebiti, donatio, & omnes contractus unilaterales & lucrosi. Gletle de Pact. c. 3. §. 1. item permutatio & contractus æstimatorius. §. 28. *Inst. de Act. ubi, uti & à gl. in c. 6. de Except. recententur actiones bonæ fidei. Ceteros autem contractus Innominatos multi etiam ad contractus stricti juris referunt, sed juxta regulam à Gletle lo. cit. traditam videntur referendi ad contractus bonæ fidei, licet unilaterales sint; quia supponunt pactum utriusque ab intrinseco obligatorium, ut scilicet uterque servet ex sua parte, quod promisit, si quid ab altero datum vel factum fuerit. Idem insinuat in §. 28. cit. per voces præscriptis verbis, quæ actio ex præscriptis verbis competit omnibus contractibus Innominatis.**

18 Sc. 3. In Contractibus alia esse substantialia, alia naturalia, alia solennia, & alia accidentalia. *Substantialia* sunt, sine quibus non habetur essentia contractus & valor; nec in potestate contrahentium est ea mutare: sic de essentia cujuslibet contractus est consensus mutuus signò externò manifestatus: de essentia Emptionis Venditionis insuper merx & pretium. *Naturalia*, quæ contractui tacite insunt tanquam proprietates, & inesse præsumuntur, nisi per speciale pactum tollantur; & hinc possunt expressa contrahentium voluntate immutari, ac tolli: sic naturale est venditioni venditorem obligari de evictione, si res vendita ab aliquo tertio vindicetur tanquam sua, licet venditor specialiter se non obligaverit ad evictionem. l. 6. C. de Evict. si autem speciali pacto velint contrahentes ista naturalia immutare, id possunt juxta Reg. 85. de R. J. in 6. *Contractus ex conventionem legem accipere dignoscuntur. Quæ autem præter substantialia & naturalia requiruntur à Lege, vel Statuo, vel Consuetudine, ad ritum & formam contractus, vocantur Solennia, & quidem si requiruntur per modum formæ substantialis, ut alias contractus non subsistat, sunt solennia intrinseca, uti requiritur assistentia Parochi in Matrimonio, consensus tutoris ad valorem contractus à pupillo inici &c. si verò non requiruntur ad valorem actus, sed præcisè ad licentiam, sunt solennia extrinseca, uti benedictio nubentium, trina denuntiatio nubere volentium &c. Demum *Accidentalibus*, dicuntur, quæ liberè adji-*

ciuntur à contrahentibus, possuntque adesse vel abesse à contractui; non tamen præsumuntur adesse, nisi probetur, ea fuisse adjecta: tale quid est pactum venditioni adjectum de revertendo: pactum de præstando casu fortuito &c. Sed hinc

Sc. 4. sæpe contingere, ut res in contractibus deducta pereat, aut deterior reddatur, antequam fiat traditio, & quidem vel casu fortuito, vel culpa, vel dolo unius contrahentium. Idcirco quæstio valde utilis decidenda hic est, quisnam teneatur præstare dolum, culpam, casum fortuitum, atque sic alterum servare indemnem. Per dolum intelligitur hic omnis voluntaria & studiosa lasio, non verò callida tantum circumventio, aut machinatio ad decipiendum adhibita sine læsione. Per culpam in genere negligentia ab aliquo commissa, non faciente, quod deberet facere, vel faciente, quod deberet ommittere, in re aliena custodienda. Hæc culpa est triplex. 1. *Lata*, quando omittitur illa diligentia in re aliena custodienda, quam homines ejusdem conditionis etiam parum diligentes communiter adhibere solent in custodiendis rebus propriis, ut si quis rem alienam relinquat in loco, quò patet accessus etiam ignotis hominibus, & ex quo facile auferri potest. 2. *Levis*, quando omittitur illa diligentia, quam homines ejusdem conditionis diligentiores adhibere solent; isti enim non relinquunt rem in patulo, sed detinent in ædibus, vel cista (pro qualitate rei) & si judicant opus esse, etiam claudunt ostia & obstruunt. 3. *Levissima*, quando omittitur diligentia, quam homines ejusdem conditionis solertissimi adhibere solent; hi autem non modo claudunt & obstruunt ostia, sed etiam manu vig. tentant, num sera sit bene obfirmata. Quæ tamen omnia in casibus particularibus pro diversitate circumstantiarum, & qualitate rerum, æstimanda relinquuntur prudentis Judicis arbitrio; nam res pretiosa utique majorem requirit diligentiam quam vilis, item diligentiori opus est curâ & custodiâ, quando transeunt milites vel homines alias suspecti. Itaque culpa lata est omisso diligentie communis & ordinariæ: culpa levis omisso diligentie mediæ: & levissima omisso diligentie exactæ & extraordinariæ. Triplex hæc culpa vocatur *Juridica*, quamvis conjungi qualiter possit etiam cum culpa *Theologica*, seu coram Deo, & culpa *Lata*, quæ etiam vocatur magna, crassa, supina, latior &c. plerumque sit conjuncta: quare & dolo æquiparatur in Contractibus, & dicitur dolo præsumptus; non verò in Delictis, & causis Criminalibus. l. 5. §. 2. ff. *Commod. l. 1. §. 5. ff. de O. & A.* Denique per casum fortuitum intelligitur eventus inopinatus, qui prævideri, vel prævisus præcaveri non potest, uti sunt fulmen, grandis, insolitum frigus, immodicus æstus solis, ventorum violentia, terræ motus, inundationes, furta, rapina, hostiles incurfus, naufragia &c. Alio nomi-

ne vocatur in Jure etiam *Patum*, *Fortuna*, *Periculum*.

20 Dico 1. *Contractus* est conventio ultro citroque habita, pariens per se actionem Civilem. *Hau. l. de J. §. 7. tr. 8. n. 12.* Harprecht in *Hau. l. de obligat. n. 5.* Per verba ultro citroque tanquam per genus venit *Contractus* cum Pacto nudo: per reliqua differt à Pacto nudo, & aliis omnibus, quæ *Contractus* non habet. *Quasi-Contractus* autem est tacita seu præsumpta conventio, ex qua producitur obligatio mediante aliquo facto, ut cum *Ludvveel* ait *Hau. tr. 10. n. 1102.* Vel, ut ait Harprecht in *pr. Inst. de obligat. quæ ex quasi contractu n. 2.* est negotium quoddam, quo quis alteri sine conventionem (explicitam nempe) obligatur. Nascitur inde quidem etiam actio, at non ex consensu vero, sed ficto, vel præsumpto, & dispositione Juris inducto. §. 1. *§. seqq. Inst. eod. ubi, & l. 5. ff. de O. & A.* *Quasi-Contractus* enumerantur sex species. 1. negotiorum gestio, quod etiam spectat officium Medici, Judicis, Advocati, Consiliiarii, Confessarii &c. 2. tutela (ut & curatela) administratio. 3. rerum communio. 4. hereditatis communio. 5. hereditatis aditio. 6. solutio indebiti.

21 Oppones. Pactum legitimum est conventio ultro citroque habita pariens obligationem Civilem. *l. 6. ff. de Pactis.* Idem est de pacto, quod in continentia adicitur contractui. *l. 7. ff. eod. §. 5.* Idem est de donatione, quæ tamen contractus propriè non est juxta plurimos; nam donatio parit actionem, quæ vocatur *condictio ex Lege* per §. 2. *Inst. de donat. & l. si quis C. eod. §.* quamvis illa pacta pariant obligationem & actionem Civilem, non tamen pariunt per se, sed quia assumunt naturam contractus vel nominati, uti pleraque pacta *vestita*, vel innominati, uti pactum legitimum dotis, quando ex parte mariti jam est impletum, cui actionem tribuit *l. ad exactionem. C. de dotis promiss.* Donationem inter veros contractus numerant plures quam excludant, teste *Hau. tr. 8. n. 10.* & satis clarè annumeratur contractibus propriè dictis in *l. 17. C. de fide Instrum.* Quamvis autem donatio non inducat obligationem ex utraque parte; adeoque contractus bilateralis non sit, est tamen conventio ultro citroque, seu consensus duorum &c. Si autem transmittere velis, donationem non esse propriè dictum contractum; posses cum *Molina d. 255.* dicere, quod pariat actionem tantum ex speciali privilegio *condictis.* Actio de constituta pecunia, quæ conceditur ex nudo pacto *ff. de const. pecun. adversus illum, qui promissit solvere, quod ipse debet, vel alius, non est actio Civilis, sed Prætoria*, quamvis datur in foro Civili: nostra autem definitio loquitur de actione Civili.

22 Dico 2. In Contractibus Innominatis regulariter poenitere seu rescire potest Pars, quæ jam implevit; etiam re non amplius integra. *l. 3. §. 2. l. 5. ff. de condict. caus. dat. caus. non secut.* Ratio, quia, qui dedit, vel fecit aliquid, ut & alter det vel faciat, non se obligavit alteri, sed ipsum sibi ad vicissim aliquid dandum vel faciendum. Dixi 1. *Innominatis*; id enim in Nomi-

natis, excepto Mandato, Precario, Deposito, non procedit; si altera Pars sit invita. 2. quæ jam implevit, intellige dando, vel faciendo prius; nam altera Pars, quæ datum accepit, obligata est ad vicissim dandum vel præstandum aliquid, & per actionem præscriptis verbis ad pariter implendum cogi potest. *l. 5. cit. 3. regulariter*: nam poenitere non licet in causa pia vel alias favorabili de Jure: si poenitentia fuit renuntiatio: si intervenit transactio super lite. *l. 16. C. de transact.* quia lites expedit finiri. Vid. *Wadding. de Contract. d. 6. dub. 1. §. 2. 4. etiam re non amplius integra.* adeoque licet alter non solum paratus sit ex sua quoque parte implere, sed etiam præparatoria jam fecerit: si tamen fecisset jam aliquas expensas in hunc finem, resiliens refundere illas teneretur. *l. 5. cit.* Oppones: Contractus Innominatus ante implementationem alterius Partis saltem habet rationem pacti: sed omne pactum obligat in conscientia, nec datur locus poenitentia altera Parte invita: ergo. *§. D. Ma.* habet rationem pacti, aliter tamen regulatur de Jure propter tacitam conditionem, nisi rem traditam repetivero, quam involvit. *l. 5. cit. C. Ma.* regulatur; sicut pactum, quod talem conditionem non involvit. *N. Ma.*

Dico 3. Dolum & culpam latam in omni contractu præstare tenetur ille, qui illum vel hanc commisit. *l. 1. §. 5. ff. de O. & A. l. 23. ff. de R. J. l. 32. ff. depositi.* Ratio, quia cuilibet nocere debet factum proprium, non alteri: nec debet aliquis alterius odio pręgravari. *c. 22 de R. J. in 6.*

Dico 4. Culpam levem præstare tenetur etiam committens in iis tantum contractibus, qui cedunt in utilitatem utriusque contrahentis. *l. 5. §. 2. l. 18. pr. ff. commodati:* tales contractus sunt Emptio-Venditio, Locatio-Conductio &c.

Culpam levissimam tenetur etiam committens præstare in iis solum contractibus, qui cedunt in utilitatem solius accipientis, seu principaliter obligati, uti est commodatum &c. *l. 1. cit.* Excipitur Precarium; istud enim accipiens tenetur solum præstare culpam latam & dolum. *l. 8. §. 3. ff. de Precar.* Pariter ad culpam latam duntaxat præstandam obligatur accipiens, quando contractus in utilitatem cedit solius dantis, uti fit in deposito. *l. 32. cit.*

Dico 6. Casum fortuitum, & damnum inde secutum; regulariter nemo præstare tenetur. *l. 5. cit. §. 4. §. 7. l. 18. §. l. 23. cit.* Dixi, regulariter; nam tenetur 1. qui specialiter in se recepit casum fortuitum, & periculum rei in omnem eventum casuale. *l. 1. §. 35. ff. depositi:* alias enim res perit domino suo, ac si nullus intervenisset contractus. 2. qui per dolum vel culpam dedit causam casui fortuito. *§. 2. Inst. quib. modis re contr. obl. l. 5. §. 7. cit.* vel per culpabilem moram in restituendo. cum de *commod.* quia mora sua cuilibet debet esse nociva. *c. 25. de R. J. in 6.* ut si quis equo commodato usus est ad iter prædonibus infestum, vel eum debito tempore non reddidit commodanti. 3. qui debitor est rei non in specie, sed in genere (seu, ut loquuntur Philosophi, non in individuo, sed in spe-

specie) v. g. aliquam pecuniam, aliquem equum indeterminatum; nam genus interire non potest: sic qui pecuniam accepit mutuat, & hæc fortuito casu perit, tenetur reddere aliam. 4. qui accepit rem æstimato datam, æstimatione venditionem faciente. l. 5. cit. § 2. quia æstimationem se præstaturum recepit. Sed cui incumbit onus probandi, si unus contrahentium asserat, damnum accidisse culpæ alterius, iste autem contendat, accidisse casu? 5. attendendum est, an res perierit tali modo, qui plerumque conjunctus esse solet cum culpa vel negligentia utentis, quamvis subinde casu eveniat; ut si res perit incendio vel furto, præsumitur culpa utentis, nisi is per præsumptiones aut probationes alias innocentiam suam ostenderit. l. 3. §. 1. ff. de Off. Pr. f. 1. Vigili-um. Si verò plerumque sine culpa utentis perire soleat, ut si equus ex morbo interno occumbat, vel domus ex vetustate corruat, utens præsumitur innocens, donec allegans culpam probet, illam intervenisse.

TITULUS XXXVI. De Transactionibus.

SUMMARIUM.

2. 2. Transactio quæ fieri possit, & quid sit.
3. Quinam transigere possint.
4. Nemo cogendus ordinariè ad transigendum.
5. Super quâ materia infirmè Transactio possit.
6. An & quando rescindi.
7. Præsertim an rescindibilis sit, si Majoræ sit enormiter læsus.

1. Sciendum, Transactionem, Germanicè ein Vertrag/ ein Vergleich / latè sumptam denotare compositionem cujuscunque rei, vel terminationem litis, aut negotii, etiam non litigiosi, quocunque modo factam. l. 229. ff. d. V. S. c. 2. h. t. stricte verò acceptam significare compositionem, aut terminationem rei dubiæ & litigiosæ non gratuitam à Partibus initam. Iniri autem potest pactò nudò, & tunc non parit actionem de jure (quamvis exceptionem litis finitæ tribuat. c. 1. de lit. contest. in 6.) ut si promittas Titio Actori 100. ne litem prosequatur. l. 2. ff. l. 31. C. h. t. Aliquando perficitur per contractum innominatum, v. g. si cedas Sempronio agrum controversum, ut ille tibi det 100. & tunc parit actionem præscriptis verbis, situ jam impleveris ex tua parte. l. 6. § 33. C. eod. Et communiter Transactio habetur pro contractu Innominato, sicut Permutatio; quamvis enim speciale nomen habeat; illud tamen ex vulgari modo loquendi tribuitur etiam aliis conventionibus. Nec obstat, quòd pœnitere non liceat transigentibus; quia id specialiter est prohibitum. l. 16. C. eod. Subinde etiam adhibentur, vel saltem adhiberi possunt in transactione verba solennia, quæ contractum stipulationis efformant. l. 2. § 6. cit. & tunc tribuit actionem ex stipulatu, vel conditionem certi. l. 6. § 33. cit.

2. Dico 1. Transactio est conventa decisio rei dubiæ & controversæ, aliquo dato, aliquo retento. Sumitur ex c. 7. l. 1. ff. l. 38. C. h. t. Dixi 1. conventa decisio, quia non est decisio Judicis,

sed per aliquam conventionem extra vel intra Judicium ab ipsis Partibus procurata: unde semper alicujus conventionis indolem habet sibi identificatam. 2. rei dubiæ; unde si res quoad jus Partis unius est certa & liquida, transactio est nulla, & quod ejus nomine datum est, repeti potest. l. 1. cit. l. 65. §. 1. ff. de condit. indeb. 3. & controversæ, sive dein lis jam actu sit mota, sive metuatur movenda. l. 2. C. h. t. c. 4. eod. Si autem res litigiosa non est, ita ut neque lis mota jam sit, nec timeatur movenda, aut si jam finita per sententiam, quæ transit in rem judicatam, transactio non subsistit. l. 1. cit. l. 32. C. eod. l. 23. §. 1. ff. de condit. indeb. quia res judicata non amplius est dubia. l. 207. ff. de R. J. sed pro veritate habetur. 4. aliquo dato, aliquo retento, quibus æquivalet promissio, vel remissio alicujus rei; & per hoc, quòd aliquid debeat dari, vel promitti, vel remitti Parti adversæ, maxime differt transactio à compositione amicabile, quæ gratis receditur à lite; si enim res conceditur alteri sine onere, & nullo retento, donatio potius vel pura cessio, quam transactio est. l. 1. l. 38. cit.

Dico 2. Transigere possunt omnes & solili, qui pacisci possunt, & rerum suarum arbitri ac moderatores sunt, seu liberam rerum administrationem, & alienandi potestatem habent. Sumitur ex l. 27. C. h. t. l. 21. C. Mandati. Ratio, quia Transactio involvit conventionem, per quam devenitur ad alienationem, quæ requirit liberam administrationem. Unde transigere non possunt 1. Pupilli sine Tutoris, Minores sine Curatoris autoritate, de rebus suis: imò neque Tutores & Curatores de rebus Pupillorum & Minorum immobilibus sine decreto Magistratûs. l. 2. C. de præd. minor. 2. Procuratores sine mandato speciali, aut generali cum libera, aut nisi sint in rem propriam constituti. l. 58. ff. de Procurat. c. 4. eod. in 6. 3. Prælatus de rebus Ecclesiæ vel Monasterii sine solennitatibus hæres Fideicomisso gravatus sine consensu illorum, in quorum gratiam prohibita ipsi est alienatio Fideicommissi, vel Majoratûs. Inclige hæc omnia de casu, quò per Transactionem jura & res prius possessæ transferuntur in alios; si enim retineantur apud Pupillos, Minores, Ecclesias, Familias, & solum detur pecunia ad terminandam litem, prædicti non indigent speciali consensu ad contrahendum, modò Pupillus aut Minor non faciat rem suam deteriore. Pariter transigere juxta aliquos possent sine consensu speciali, si foret necessitas transigendi: v. g. jussu Judicis, vel ad impediendum scandalum, aut damna gravia; eò quòd non sit prohibita alienatio necessaria, sed voluntaria tantum. Pirh. n. 12. Krimer n. 2621. Alii non obstante necessitate requirunt, saltem ad transactionem circa res Ecclesiasticas, consensum Capituli.

Dico 3. Regulariter non potest Judex præcipere transactionem, & ad eam Partes litigantes compellere. Novel. 124. c. 4. quia regulariter nemo tenetur invitus cedere jure suo: sed in transactione necessarium est cedere aliquo jure suo, scilicet prosequendi litem, & sic